

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
13/2338

Vår ref.
13/6409 - TJU

Dato
18.12.2013

Høring – Gjennomføring av Haagkonvensjonen av 1996 om beskyttelse av barn mv.

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLD) brev 30. september 2013.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har følgende merknader:

Generelt

BLD foreslår at Norge tiltrer Haagkonvensjonen 19. oktober 1996 om kompetanse (jurisdiksjon), lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid om foreldreansvar og tiltak for beskyttelse av barn. JD støtter dette. Høringsnotatet er for øvrig utarbeidet i samråd med JD.

Formålet med Haagkonvensjonen 1996 (heretter omtalt som konvensjonen) er å sikre at barn med tilknytning til flere land er like godt beskyttet som barn som kun har tilknytning til ett land. Konvensjonen legger til rette for at internasjonale konflikter om barn kan forebygges og løses. Konvensjonen inneholder ikke materielle beskyttelsesregler, men skal supplere allerede gjeldende nasjonale og internasjonale regler om beskyttelse av barn.

Konvensjonen har betydning for foreldreansvar, fast bosted, samvær, vergemål, plassering i fosterhjem og institusjon og forvaltning av barnets formue. Konvensjonen regulerer internasjonal privatrett knyttet til slike tiltak og skal hindre konflikter mellom konvensjonsstatenes ulike rettssystemer- og regler når det gjelder kompetanse (jurisdiksjon), lovvalg, anerkjennelse og fullbyrdelse.

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4a
0484 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Toril Juul
22245125
toril.juul@jd.dep.no

Konvensjonens betydning på barnebortføringsområdet

Konvensjonen gjelder blant annet i saker om barnebortføring. Den utbygger det internasjonale samarbeidet om beskyttelse av barn, som ble etablert ved *Haagkonvensjonen av 25. oktober 1980 om de sivile sider ved internasjonal barnebortføring* (Haagkonvensjonen av 1980) og *Europarådskonvensjonen av 20. mai 1980 om anerkjennelse og fullbyrdelse av avgjørelse om foreldreansvar og om gjenoppsettelse av foreldreansvar* (Europarådskonvensjonen av 1980).

Konvensjonen berører ikke anvendelsen av Haagkonvensjonen 1980. Gjenværende forelder etter en barnebortføring kan alltid påberope seg sistnevnte konvensjon. Europarådskonvensjonen 1980 vil i prinsippet gjelde ved siden av konvensjonen, men det er ikke grunn til å tro at Europarådskonvensjonen 1980 vil få noen praktisk betydning mellom de stater som har tiltrådt konvensjonen.

JD mener at en norsk tiltredelse til Haagkonvensjonen av 1996 vil gi et viktig supplement til det øvrige internasjonale regelverket om barnebortføring, ved at konvensjonen kan bidra til å forhindre bortføringer – samt sørge for rask retur der en bortføring har funnet sted. Vi mener også at konvensjonen, ved at den legger til rette for «family relocations», vil kunne forhindre at man kommer i en bortførings situasjon.

Vi støtter forslaget om en egen gjennomføringslov. Det synes også fornuftig med lovendringer, som kan bidra til å sikre best mulig tilpasning til konvensjonen i norsk rett og lette praktiseringen av regelverket.

Konvensjonens innhold om barnebortføring

Konvensjonen definerer en bortføring eller en tilbakeholdelse av et barn som ulovlig, dersom den strider mot foreldreansvar som tilkommer en person, institusjon eller et annet organ og denne foreldremyndigheten faktisk ble utøvet da bortføringen fant sted, eller ville ha blitt utøvd hvis ikke bortføringen hadde funnet sted.

I likhet med Haagkonvensjonen av 1980 sikrer konvensjonen at det ikke kan treffes en avgjørelse om foreldreansvar for barnet i den stat barnet er bortført til. *Slike avgjørelser skal treffes i den stat barnet er bortført fra.* Er barnet bortført, anses barnet således fortsatt å ha bosted i det landet hvor barnet bodde før bortføringen. Det er imidlertid noen unntak fra dette utgangspunktet.

Konvensjonen inneholder også bestemmelser om anerkjennelse og fullbyrdelse av avgjørelser, herunder midlertidige avgjørelser, om *foreldreansvar* og *barnets bosted*. En avtale om foreldreansvar som statsforvaltningen har godkjent, eller et rettsforlik om foreldreansvar, omfattes av konvensjonsbestemmelsene.

En anmodning om tilbakelevering av et bortført barn kan bygge på en avgjørelse om foreldreansvar, som enten gir foreldrene felles foreldreansvar, eller gir den forelderen

som barnet er bortført fra, foreldreansvaret alene. Anmodningen kan også bygge på en avgjørelse som gir barnet bosted hos den av foreldrene som barnet er bortført fra.

En avgjørelse om foreldreansvar og/eller barnets bosted skal som utgangspunkt anerkjennes og fullbyrdes i de øvrige kontraherende statene. Betingelsene for å nekte anerkjennelse og fullbyrdelse av en avgjørelse er strenge.

Etter konvensjonen skal foreldreansvar som ikke følger av en avgjørelse, men av loven, anerkjennes i de øvrige kontraherende stater. For eksempel har foreldre som er gift med hverandre ved barnets fødsel etter norsk rett felles foreldreansvar for barnet.

Merknader til utkast til gjennomføringslov

Foreldres rettigheter ved flytting/reise ut av landet

Vi støtter de foreslåtte endringene i barneloven § 40, særlig tilføyelsen av at det ved felles foreldreansvar kreves samtykke, også der barnet *tar opphold i en annen stat, og til at avtalt eller fastsatt opphold blir forlenget*. Dette bidrar til å tydeliggjøre gjeldende rett. Vi har heller ingen motforestillinger til de endringene som foreslås i §§ 41 og 42.

Anerkjennelse/fullbyrdelse av avgjørelse

I høringsbrevet foreslås det at begjæring etter konvensjonen om en beslutning om anerkjennelse eller fullbyrdelse av en utenlandsk avgjørelse skal rettes til Oslo tingrett, jf. § 9 i gjennomføringsloven. JD støtter forslaget om at dette sentraliseres til en førsteinstansdomstol, slik at denne kan bygge opp kompetanse på området.

Det er for øvrig Oslo byfogdembete som håndterer barnebortførings saker etter Haagkonvensjonen 1980, når det er Oslo som er rett verneing.

Vi mener det er fornuftig å lovfeste enkelte krav til begjæringen. Dette for å sikre en effektiv behandling i domstolen.

Foreldres mulighet for å reise særskilt sak om flytting/domstolens myndighet – barneloven § 56

Vi mener at det bør være adgang for foreldre til å reise særskilt sak om flytting til annen stat og støtter forslag til barneloven § 56 første alternativ.

Domstolen bør ha myndighet til særskilt å avgjøre spørsmålet om flytting til annen stat. Domstolen bør videre kunne gi en forelder rett til å flytte utenlands med barnet, uten at den andre forelder dermed mister sin del i foreldreansvaret, slik det er i dag. Det vil for øvrig ofte kunne være slik at en forelder ikke nødvendigvis ønsker å frata den andre forelder de rettighetene som følger med foreldreansvaret ved å flytte til et annet land. Vi mener at en slik flyttetillatelse vil kunne forebygge barnebortføringer.

JD bemerker ellers at det er en viktig sammenheng mellom flyttetillatelser og bortføringer. Hvis det er vanskelig å få tillatelse til å flytte med barnet, er det risiko for at enkelte foreldre velger å bortføre barnet.

Registrering av foreldreansvar i folkeregisteret der partene har tilknytning til andre stater – barneloven § 84 c

Å kunne stole på informasjonen i folkeregisteret er viktig, da barnebortføringssaker skal håndteres raskt. Det er derfor viktig å ha regler som sikrer at opplysningene som registreres i folkeregisteret om foreldreansvar, er korrekte.

I arbeidet med barnebortføringssaker har vi erfaring for feilregistreringer av foreldreansvaret i folkeregisteret. Når mor eller far har kommet til Norge alene med barn, kan man derfor ikke uten videre legge folkeregisterets registrering til grunn.

JD støtter forslaget om at det åpnes for registrering av «*parental responsibility*» for tilfeller som reguleres av konvensjonen, selv om anerkjennelse av en avtale/avgjørelse etter konvensjonen skal skje uten slik registrering. Vi har imidlertid erfart at enkelte opplever det som viktig å få registrert avtale/avgjørelse i Norge. Dette kan tale for at det bør være mulig med slik form for registrering. Vi ser at det kan være hensiktsmessig med utfyllende regler på dette området, særlig med tanke på å stille krav til dokumentasjon for registreringen. Vi støtter derfor forslaget om en forskriftshjemmel.

Vår erfaring med Europarådskonvensjonen 1980 er at denne konvensjonen brukes lite, fordi den er lite tilgjengelig. Det er vanskelig å forstå hvordan den skal brukes og av hvem. Det har særlig oppstått spørsmål om det kun vil være der det er behov for fullbyrding, og ikke bare anerkjennelse, at domstolen må inn. Haagkonvensjonen 1996 gir derimot en klar anvisning på at retten må treffe en beslutning om avgjørelsen kan eller ikke kan anerkjennes i Norge.

Samvær

Konvensjonen har regler om samvær i artikkel 35. Haagkonvensjonen 1980 har regler om samvær i artikkel 21. I internasjonale fora er det uttalt at denne bestemmelsen er mangelfull og at den ikke har tilstrekkelig effekt. Den gir ingen rettskrav, og den legger opp til at medlemsstatene kan legge seg på en minstestandard av bistand, som mange også har gjort. Det er vår erfaring at det er meget vanskelig å oppnå resultater i disse sakene. Det er også uttalt i internasjonale fora at konvensjonens regler om samvær skal reparere manglene i artikkel 21; dette er et godt argument for å tiltre konvensjonen.

Forholdet til andre konvensjoner

I høringsbrevet s. 141 står det om art. 50 at «*bestemmelsen gir altså barnebortføringskonvensjonen forrang.*» Vi mener denne formuleringen er noe upresis. Gjenværende foreldre kan alltid velge å påberope seg Haag-konvensjonen 1980.

Forslag til ny § 4-4a første ledd om fosterhjemsplassing i utlandet som et midlertidig hjelpetiltak

BLD foreslår å lovregulere at barneverntjenesten skal kunne treffe midlertidig vedtak om frivillig fosterhjemsplassing i en stat som er tilsluttet Haagkonvensjonen 1996. Det skal rent unntaksvis være adgang til å plassere et barn i et fosterhjem i utlandet.

Personer som innsettes i norske fengsler, har ikke anledning til å ta med seg barn. Kvinne som er gravid eller som har født for mindre enn 6 uker siden, fyller vilkårene om utsettelse med straffgjennomføringen etter påtaleinstruksen § 29-4. Det samme gjelder kvinne som ammer sitt barn med mindre det er gått minst 9 måneder siden fødselen. Domfelte kan likevel mottas til straffgjennomføring, dersom hun selv ønsker det og leder av fengsel og eventuell verge samtykker i det. Det kan også tenkes tilfeller hvor en utenlandsk kvinne med barn, eller som er gravid, pågripes og varetektsfengsles i Norge. Dersom kvinnen er bosatt i en konvensjonsstat, vil den nye bestemmelsen kunne få betydning, jf. Retningslinjer til lov om gjennomføring av straff mv. (straffgjennomføringsloven) og til forskrift til loven pkt. 3.2. Det vil også kunne få betydning dersom en utlending eller en som har tilknytning til eller familie i utlandet, men som er bosatt i Norge med barn, blir varetektsfengslet her og ønsker at barnet/-a plasseres midlertidig i en annen konvensjonsstat. I disse tilfellene er det gjerne andre hensyn som gjør seg gjeldende enn i andre fosterhjemsplassingssaker.

Fosterhjemsplassing i utlandet er ikke særskilt regulert i barnevernloven i dag. Forslaget vil klargjøre rettstilstanden og gi tydeligere regler for fosterhjemsplassing i utlandet, og dette vil styrke rettsikkerheten til barn og familier. Videre vil forslaget bidra til å oppfylle konvensjonens formål om samarbeid mellom stater for økt beskyttelse av barn. Vi støtter derfor forslaget.

Vi antar imidlertid at det kan oppstå jurisdiksonsspørsmål i slike saker. Dette vil for eksempel være tilfellet dersom barnet plasseres midlertidig i et fosterhjem i en stat hvor barnet anses som bosatt. (I så fall vil ikke barnet «beholde sitt bosted i Norge», jf. høringsnotatet s. 135.) Vi er således enig i at norske myndigheter bør klargjøre spørsmål om bosted og jurisdiksjon, i størst mulig grad, med plasseringsstaten før plassering kan finne sted.

I ny § 4-4a første ledd nr. 5 er det foreslått å ta inn et vilkår om at plasseringsstaten kan tilby et «forsvarlig» tilsyn. I utgangspunktet synes dette fornuftig. Det er imidlertid grunn til å stille spørsmål ved hvor strenge krav det bør stilles til tilsyn i plasseringsstaten, samt i hvilken grad dette bør være bestemmende for hvorvidt en plassering bør finne sted eller ikke.

Det er allerede mange stater som har tiltrådt konvensjonen, og det må påregnes at flere vil følge på. Ikke alle konvensjonsstatene har tilsynsordninger og/eller oppfølgingsordninger, tilsvarende de norske. Dersom det er snakk om en midlertidig fosterhjemsplassing i en slik stat, kommer spørsmålet om hva som skal anses som

«forsvarlig» på spissen. Vi kan ikke se at det har blitt gjort nærmere rede for dette i høringsnotatet.

Et forsvarlig tilsyn bør absolutt være et moment av betydning ved vurderingen av barnets beste i den enkelte sak, men hvorvidt det bør lovfestes at det skal tillegges avgjørende vekt, er ikke klart. Ved anvendelsen av bestemmelsene i barnevernloven kap. 4 skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Det kan tenkes at en fosterhjemsplassing som nevnt antas å være til barnets beste i en konkret sak. Er det i så fall riktig å avslå et ønske om midlertidig plassering hos slektninger i utlandet med den begrunnelse at plasseringsstaten ikke kan tilby et forsvarlig tilsyn? Dette er ikke nødvendigvis innlysende. Det kan tenkes tilfeller hvor man bør tillate en midlertidig fosterhjemsplassing hos slektninger, selv om plasseringsstaten ikke kan tilby et forsvarlig tilsyn etter norsk standard. Eksempelvis kan man tenke seg en sak gjeldende et barn av en utenlandsk kvinne bosatt i en annen konvensjonsstat, som pågripes og varetektsfengsles i Norge, men hvor man regner med at fengslingen i Norge bare vil være en begrenset periode og at vedkommende deretter sannsynligvis vil bli sendt tilbake til sitt bostedsland. JD foreslår at «forsvarlig tilsyn» og «forsvarlig oppfølging» tas inn som relevante momenter i barnets beste-vurderingen, fremfor å oppstilles som selvstendige vilkår.

Jurisdiksjonsregler utenfor virkeområdet for Haagkonvensjonen 1996 mv.

I ekteskapsloven § 25a siste ledd er det foreslått tilføyd nye kumulative vilkår for å kunne behandle foreldretvist som sidekrav i ekteskaps sak, i tilfeller hvor verken Nordisk familierettslig konvensjon jf. lov 19. desember 1969 nr. 75 eller Haagkonvensjonen av 19. oktober 1996 om beskyttelse av barn gjelder:

-en av barnets foreldre har bosted her i landet

-en av dem har foreldreansvar for barnet

-foreldrene og eventuelle andre som har foreldreansvar for barnet samtykker til at spørsmål etter barnelova behandles

-det er til barnets beste at spørsmål etter barnelova behandles og

-[og det er ikke anledning til å få spørsmålet avgjort i barnets bostedsland]

Vi er i all hovedsak enig i de vurderinger som er lagt til grunn for forslaget, men ser grunn til å stille spørsmål ved om det konkrete forslaget er tilstrekkelig vurdert. Dette gjelder først og fremst vilkåret om samtykke, samt siste vilkår [i klammer].

Det er ikke utenkelig at det kan oppstå situasjoner hvor det vil være til barnets beste at en sak om fast bosted og samvær behandles av norsk domstol, men hvor en av foreldrene nekter å samtykke til slik behandling. Dersom vilkåret om samtykke er kumulativt, vil bestemmelsen i så fall kunne få utilsiktede virkninger. Som et eksempel kan man tenke seg en situasjon hvor en norsk kvinne er gift med en utenlandsk borger og har vært bosatt i dennes hjemland sammen med felles barn, men hvor hun har flyktet til Norge med barna grunnet mishandling. Dersom det er mer sannsynlig at

mannen vil få medhold hvis saken behandles i hans hjemland/bostedsstat, har det formodningen mot seg at han vil samtykke til at saken behandles i Norge.

Det påpekes i denne sammenheng at hensynene som taler for å stille samtykke som vilkår for behandling av en sak hvor begge ektefeller er borgere av/bosatt i en konvensjonsstat, vil kunne være andre enn når en av ektefellene saken gjelder er norsk og/eller bosatt i Norge og en annen part er borger av en stat som ikke er konvensjonsstat.

Det samme gjelder det siste vilkåret, og som heller ikke er i tråd med Haagkonvensjonen. Dersom barnets bostedsland ikke er konvensjonsstat og ikke har et rettsvesen av samme standard som det norske, er det ikke sikkert at saken vil opplyses bedre ved behandling der. Og det er heller ikke sikkert at det vil være til barnets beste. Det er således kanskje ikke tilrådelig å innta som et kumulativt vilkår at det ikke er anledning til å få spørsmålet avgjort i barnets bostedsland. Det bør i så fall heller være opp til den norske domstolen som eventuelt får seg forelagt en slik sak å vurdere dette. Dette er da også i tråd med barneloven § 82 første ledd bokstav c, jf. *«med mindre det er høve til å få spørsmålet avgjort i utlandet, og avgjerdsorganet meiner at saka bør avgjerast der.»* «Vilkåret» kan også omgjøres til et moment i domstolens vurdering av om det vil være til barnets beste at den behandler spørsmål etter barneloven, jf. frg. vilkår.

Særlig om utenlandske barn hvor foreldre har fått avslag på søknad om oppholdstillatelse i Norge og enslige mindreårige asylsøkere

JD vil som nevnt i høringsnotatet side 7 vurdere behovet for en særregel i utlendingsregelverket, slik at utenlandske barn som blir vedtatt plassert i norsk fosterhjem etter forslaget til ny § 4-4 a annet ledd i lov om barnevernstjenester sikres midlertidig (eller permanent) oppholdstillatelse etter søknad fra barnevernet.

Vi merker oss at tiltredelse til endringene i Haag-konvensjonen vil kunne legge til rette for at internasjonale konflikter hvor barn er involvert, kan forebygges og løses, herunder barnevernssaker. Et stadig mer aktuelt sakskompleks er saker hvor norsk barnevern har overtatt omsorgen for utenlandske barn, samtidig som barnets foreldre ikke har lovlig opphold i Norge og plikter å returnere til hjemlandet. Dette kan bl.a. gjelde barnefamilier som har søkt beskyttelse (asyl) i Norge. Familier som søker asyl her, kommer imidlertid i all hovedsak fra land som ikke har tiltrådt Haag-konvensjonen, eksempelvis Afghanistan, Eritrea, Irak, Etiopia, Somalia og Syria. Haag-konvensjonen vil ikke kunne anvendes i slike saker.

Vi slutter oss til BLDs uttalelse på side 85 i notatet om at det kan diskuteres i hvilken grad fylkesnemnda bør treffe vedtak om omsorgsovertakelse, der barnet og foreldrene er i en asylsøkerfase. I denne sammenheng er det spesielt viktig at det etableres rutiner for god dialog/kontakt mellom barnevernet, fylkesnemndene og utlendingsmyndighetene (ved Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda) om hvordan slike saker skal behandles ut fra hvor i prosessen saken står. Dette må nedfelles i klare retningslinjer til etatene.

På side 133 i høringsnotatet fremgår det at BLD gjennom forslaget til § 4-4a ikke ønsker å åpne for plassering av barn på institusjon i utlandet, men kun plassering i konkrete fosterhjem. Konvensjonens artikkel 33 åpner for plassering i pleiehjem, institusjon, i et kafala-forhold eller liknende ordning. Vi antar at flere av konvensjonslandene ikke har etablert fosterhjemsordninger, men kun har institusjoner eller kafala-ordninger som en omsorgsløsning for barn. Vi stiller derfor spørsmål ved om begrensningen til plassering i fosterhjem er hensiktsmessig og tilstrekkelig vurdert ut fra hensynet til barnets beste. Man kan ikke se bort fra at en institusjonsplassering kan anses å være til barnets beste, f.eks. når det vil medføre at det er lettere for barnet å ha regelmessig kontakt/samvær med familiemedlemmer, og/eller der barnet språkmessig og kulturelt har større tilhørighet til det aktuelle konvensjonslandet enn til Norge. På samme måte vil også plassering i barnets storfamilie (kafala) kunne anses å være til barnets beste. Det bør derfor vurderes om forslaget til § 4-4 a også bør omfatte institusjonsplassering og kafala-ordninger som nevnt i konvensjonens artikkel 33. En slik utvidelse vil kunne øke muligheten for at en asylsøkerfamilie uten grunnlag for opphold i Norge kan returnere samlet, slik at varig familiesplittelse og manglende fremtidig kontakt/samvær unngås.

I høringsnotatet sies det videre på side 133 at fosterhjemspllassering i utlandet etter at det har skjedd en omsorgsovertakelse i Norge, ikke er ønskelig. På side 134 fremgår det at dette innebærer en begrensning i forhold til gjeldende rett. Vi mener at også denne begrensningen kan komme i konflikt med hensynet til barnets beste, f.eks. der omsorgsovertakelsen har vært akutt nødvendig, men der det etter kort tid antas at plassering i et konvensjonsland kan være en bedre løsning for barnet og således til barnets beste. Vi mener derfor at en allerede gjennomført omsorgsovertakelse i Norge ikke bør stenge for fosterhjemspllassering i utlandet, og at dette bør fremgå av ny § 4-4 a.

På side 6 i høringsnotatet heter det at det rent unntaksvis skal være adgang til å plassere barn i fosterhjem i utlandet. Vi vil påpeke at hensynet til barnets beste tilsier at det er særlig viktig at barnevernet undersøker mulighetene for slik plassering når barnets foreldre har fått avslag på søknad om oppholdstillatelse med plikt til å returnere til hjemlandet, alternativt at barnevernet vurderer å be den aktuelle staten om å overta jurisdiksjonen etter konvensjonens artikkel 8.

På side 137 i høringsnotatet bes det om høringsinstansenes syn på forslaget til vilkår om at barn som har fylt 12 år, må samtykke til fosterhjemspllassering i utlandet. Det er viktig at barnet blir hørt, og at barnets mening tillegges stor vekt, men vi mener det er barnevernet som til sist må avgjøre hva som er til det enkeltes barns beste, ikke barnet selv. Det bør derfor ikke være et vilkår i bestemmelsen at barn over 12 år må samtykke til plasseringen. Vi mener også at det ikke bør være et ubetinget vilkår at barnets foreldre må samtykke til plassering i et annet konvensjonsland. I situasjoner hvor barnets foreldre ikke har/vil få oppholdstillatelse, kan det være at slikt samtykke ikke gis fordi foreldrene antar at deres mulighet for opphold øker hvis barnet oppholder seg

i Norge. Dette er uheldig hvis plassering i utlandet anses å være til barnets beste. Vi foreslår derfor at det i bestemmelsen gjøres unntak fra kravet til «foreldresamtykke» dersom foreldrene ikke har lovlig opphold i Norge.

Under punkt 7.2.5 i høringsnotatet (Representant for enslige, mindreårige asylsøkere) antar BLD at det ikke vil være nødvendig med endringer i utlendingsloven for å gjennomføre konvensjonen i norsk rett. Vi slutter oss til dette.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Vi slutter oss i hovedsak til det som anføres i kapittel 14 om økonomiske og administrative kostnader. Vi har særlig merket oss at utredning av plassering av sentralmyndighet og nærmere angivelse av de økonomiske og administrative konsekvensene forbundet med sentralmyndigheten, først vil skje i forbindelse med utarbeiding av prp. L. At det ikke er tatt stilling til spørsmålet om plassering av sentralmyndighet etter konvensjonen, skyldes at man avventer rapporten til den eksterne arbeidsgruppen om internasjonal barnebertføring, som ble nedsatt av regjeringen 24. oktober 2012. Denne gruppen har fått i oppdrag å bl.a. se på plasseringen av sentralmyndigheten av både Haagkonvensjonen 1980 og Haagkonvensjonen 1996. Vi har også merket oss at det er vist til at ratifikasjon vil kunne få økonomiske og administrative konsekvenser for rettshjelpsbudsjettet. Dette må utredes nærmere. Ratifikasjon vil også kunne føre til noen flere saker for domstolen.

Erfaringer ellers i Norden

I høringsnotatet vises det for øvrig både til dansk og svensk utredning om ratifikasjon. JD har i forbindelse med nordisk møte om barnebertføring i november i år fått informasjon om de øvrige nordiske landenes erfaring med konvensjonen så langt.

I *Danmark* trådte konvensjonen i kraft for to år siden. De hadde få saker til å begynne med, men i år har det skjedd en stor økning. Per november 2013 har de håndtert 10-12 saker. De har imidlertid ikke hatt noen barnebertføringssaker etter konvensjonen, men derimot saker om «samarbeid» etter kapittel 5. Det har særlig vært begjæringer fra østeuropeiske land om utarbeidelse av *sosialrapporter*, jf. konvensjonens artikkel 32. Det er kommunene som utarbeider sosialrapporter. Dansk sentralmyndighet opplyste at disse sakene, med kommunikasjon opp mot kommunene, har en tendens til å medføre mye arbeid. Sentralmyndigheten i Danmark arbeider nå med retningslinjer til kommunene om hvordan de skal håndtere disse sakene. De hadde også flere *orienteringssaker* både inn og ut av Danmark, hvor det ble orientert om at barnevernet hadde vært involvert i familien.

Finland hadde hatt ett par saker i fjor og ett par saker i år. De fremhevet også at de fleste sakene dreide seg om utarbeidelse av sosialrapporter. Konvensjonen trådte i kraft i januar i år for *Sverige*. De hadde også håndtert flere saker, der det ble bedt om utarbeidelse av sosialrapporter.

I lys av disse erfaringene er det vår oppfatning at det bør vurderes å spesifisere nærmere i forskrift eller retningslinjer hvem som skal utarbeide sosialrapporter og hva dette innebærer.

Vi ser at antallet barnebortføringssaker har økt de seneste årene. På grunn av den økte internasjonaliseringen av samfunnet og basert på de øvrige nordiske landenes erfaringer med konvensjonen så langt, må det legges til grunn at tiltredelsen til konvensjonen vil kreve økte ressurser til den som blir sentralmyndigheten. Vi antar at konvensjonen vil kreve mindre ressurser av sentralmyndigheten når man etter hvert har fått lært opp advokater og domstoler. Sentralmyndighetens oppgaver blir da å innhente og viderefordre informasjon. For mange av oppgavene vil sentralmyndigheten kunne delegere arbeidet til andre organer.

Avsluttende kommentarer

JD er enig i at konsekvensomfanget er usikkert. Konsekvensomfanget vil avhenge av antall ratifikasjoner og konkrete henvendelser. Vi støtter imidlertid at det er forsvarlig og ønskelig å legge til rette for ratifikasjon ut fra de opplysningene som foreligger på nåværende tidspunkt.

Vi påpeker at en tiltredelse til konvensjonen vil medføre at vi blir konvensjonsforpliktet med enkelte land som vi foreløpig, av forskjellige grunner, ikke har akseptert etter Haagkonvensjonen av 1980. Vi aksepterer ikke automatisk nye tiltredelser til Haagkonvensjonen 1980, men tar en vurdering, blant annet på bakgrunn av om landet har en fungerende sentralmyndighet. Det legges også vekt på om de har implementert konvensjonen i sin interne rett. Dette for å forsikre oss om at landet har et nasjonalt system som etterlever forpliktelser fastsatt i Haagkonvensjonen 1980.

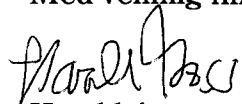
Både Russland og Marokko har for eksempel tiltrådt Haagkonvensjonen 1980, men Norge har foreløpig ikke akseptert tiltredelsene, bl.a. fordi de ikke har opprettet en fungerende sentralmyndighet/ikke har besvart Haag-konferansens spørreskjema mht. implementering av Haagkonvensjonen 1980. Vi registrerer at en norsk tiltredelse til konvensjonen vil medføre at vi blir konvensjonsforpliktet med disse landene. Konvensjonen vil følgelig kunne anvendes i barnebortføringsaker mellom disse landene. Dette bør likevel ikke forhindre tiltredelse til konvensjonen, men Norge bør om mulig ta forbehold mot at konvensjonen gjøres gjeldende overfor stater vi ikke har anerkjent etter Haagkonvensjonen 1980. Dette bør sjekkes nøye før vi eventuelt ratifiserer. JD ber om å bli holdt orientert.

Forholdet til Svalbard

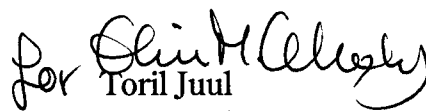
Vi har til informasjon sendt høringsnotatet til Longyearbyen lokalstyre og

Sysseleannen på Svalbard for vurdering av behov for eventuelle tilpasninger for Svalbard. De vil eventuelt komme med egne merknader om dette.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver